

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091, Majorstua

0301 Oslo

Høringsuttalelse vedr. revisjonsdokument for regulering av Søvatn og Vasslivatn i Søavassdraget m.v. i Heim, Rindal og Orkland

Rovatnet grunneierlag, Roberget utmarkslag, Holla utmarkslag, Rabban utmarkslag, Søvatnet fiskarlag, Hemne jeger- og fiskeforening og Norsk Ornitologisk forening avd. Heim kommer med følgende innspill til revisjonen:

1. Minstevannføring som avbøtende tiltak

Foruten Hageaelva energi AS i nedre del av Hageaelva, er det i dag ingen krav til minstevannføring i berørte vassdrag i Søa-konsesjonen. Dette gjelder også for Hollaelva og Hageaelva som omfattes av reguleringen. Deler av elveleiene ligger tørrlagte store deler av året. Dette har ført til at potensielle gyte- og oppvekstområder for anadrom laksefisk og stasjonære ørretbestander ikke er tilgjengelige, eller tørker ut. Dette mener vi har en klar negativ effekt på produktiviteten i vassdraget.

Ifølge rapport 1 (2004) «Kultiveringsplan for vassdrag i Sør-Trøndelag, del II Anadrom laksefisk (Fylkesmannen i Trøndelag), beskrives laksevassdragene i Heim kommune som små, men med stor lokal verdi. Videre vurderes Rovatnet til å være det mest særpregede av vassdragene, og med sin nære beliggenhet til sjøen beskrives Rovatnet som en av de beste sjøørretbiotopene i landsdelen. NTNU Vitenskapsmuseet vurderer i sin rapport fra 2003, «Fiskebiologiske undersøkelser i Rovatnet og omliggende elver», at tettheten av ungfisk av ørret i vassdraget er lavere enn det en kan forvente i en slik elv, og at den generelle nedgangen av eldre fisk i Søa oppstrøms Rovatnet trolig skyldes reguleringen som i nedbørsfattige perioder nesten tørrlegger elva. Rapporten omtaler også Hollaelva og Hageaelva og det konkluderes med at reguleringen har virket begrensende på den naturlige reproduksjonen i elvene. Vi mener det bør foreligge krav om slipp av minstevannføring i alle vassdrag som er berørt av Søa-konsesjonen. Hvilke mengder som skal slippes må tilpasses økologien i det enkelte vassdrag.

2. Tørrlagte elveleier har forringet landskapsopplevelsen og har negative konsekvenser for friluftsliv, rekreasjonsfiske og fugleliv

Historisk har rekreasjonsfiske vært en viktig aktivitet i alle de berørte elvene og i Søvatnet. Vi mener at dagens reguleringsregime har hatt en svært negativ innvirkning på økologien i vassdragene og dermed mulighetene til å drive rekreasjonsfiske. Søvatnet fiskarlag rapporterer om redusert kondisjon på fisken selv om det årlig gjennomføres tiltak for å øke denne. Videre fører tørre elveleier store deler av året til en betydelig redusert natur- og landskapsopplevelse for de mange som ferdes i området og langs med vassdragene. Heim

kommune har registrert og verdsatt friluftsområder i kommunen. Områdene som blir degradert av tørre elveleier er i hovedsak vurdert til å være *viktige* og *svært viktige* friluftsområder. Rovatnet er et av de viktigste beite- og rasteområdene for fugl i kommunen. Her hekker også mange arter som er nært knyttet til vassdragsmiljøet. Gjennomførte naturkartlegginger de siste årene viser at det er en rekke vassdragstilknyttede økosystemer som er viktig for fugl og andre organismer ved de berørte vassdragene. Eksempelvis kan flommarkskoger, som det er ved flere av de berørte vassdragene, ha tettheter av fugl på høyde med tropiske regnskoger.

3. Utsetningspålegg som avbøtende tiltak

Trønderenergi har pålegg om å sette ut 5000 laksesmolt årlig i Søa. Smolten som settes ut er imidlertid fra Gaulastammen og er ikke genetisk tilpasset Søa. Dette har pågått i en årrekke og det er grunn til å tro at den lokale stammen er sterkt påvirket av dette tiltaket. Vi mener at avbøtende tiltak må gjennomføres ved at det settes ut smolt med genetikk lik den lokale stammen, eventuelt rogn eller øyeyngel dersom dette vurderes som mer gunstig enn smolt. Biotopjusteringer, eksempelvis utlegging av gytegrus og etablering av terskler bør også vurderes. Erosjon i strandsonen er et økende problem i Søvatnet. Grunneierne i området har registrert en hyppigere og raskere magasinfylling/tømming de siste årene. Langvarig tørrlegging av en stor reguleringszone, samt erosjon i bekkeløp har ført til redusert næringsproduksjon og begrenser fiskens vandringsmuligheter til egnede gytebekker. Plastring og revegetering av strandsonen samt utløpsbekker kan være gode tiltak for å stoppe den negative utviklingen.

4. Manglende utredninger og vurderinger knyttet til Hollaelva og Hageaelva

Regjeringen har fastsatt et nasjonalt mål om at alle vassdrag i Norge skal oppnå tilstanden *god økologisk tilstand*. Etter en nærmere vurdering av det enkelte vassdrag er det åpnet for å sette lavere miljømål. Da vannforvaltningsplanen ble utarbeidet var Hollaelva og Hageaelva allerede sterkt modifisert. Det er knyttet stor samfunnsinteresse til kraftproduksjon og dette kan forklare at det ble satt lavere miljømål, da det nok ble vurdert som lite sannsynlig å oppnå god økologisk tilstand grunnet etablerte inngrep. I revisjonsdokumentet utarbeidet av Trønderenergi er det satt svært lite fokus på Hollaelva og Hageaelva. Dette begrunnes nettopp med at det er satt mindre strenge miljømål for disse vassdragene i vannforvaltningsplanen. Vi mener denne begrunnelsen ikke er tilstrekkelig. Konesjonen er tatt opp til revisjon, og dette er en stor mulighet til å nå nasjonale mål om bedring av den økologiske tilstanden i vassdragene. Beskrivelse og redegjørelse om forhold i Hageaelva og Hollaelva må fremgå i betydelig større omfang i revisjonsdokumentet.

5. Konklusjon

I NVE sin rapport 49/2013 fremgår det at det viktigste avbøtende tiltaket er slipp av minstevannføring, videre fremgår det at samlet tap ved innføring av minstevannføring vil medføre et produksjonstap for Trønderenergi på 5-20 GWT. I revisjonsdokumentet utarbeidet av Trønderenergi oppgis det at slipp av minstevannføring vil medføre et produksjonstap på 11 GWT, noe som er 5,5 % av samlet årlig produksjon (200GWT). Vi mener at et produksjonstap på 5,5 % må være akseptabelt for å kunne oppnå bedring i den økologiske tilstanden i vassdragene. Med dagens kunnskapsnivå rundt innsjø- og elveøkologi, fokus på biomangfold og allmenne fiske- og friluftssinteresser, og for å kunne nå nasjonale mål om god økologisk tilstand i alle vannforekomster, har vi en klar forventning om

at konsesjonsvilkårene endres, og at Trønderenergi blir pålagt slipp av minstevannføring i alle de berørte vassdragene som omfattes av Sør-konsesjonen.

Kynsøterøen 1.9.2020

Med hilsen

Malin Sæther

Styreleder Hollamarka utmarkslag

Håvard Magne Vassli

Styreleder Roberget utmarkslag

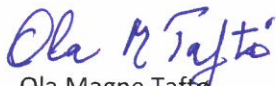
Ole Even Gjengstø

Leder, Heim Jeger- og fiskeforening

Knut Totland

Norsk Ornitologisk Forening
avdeling Heim

Ola Magne Taftø

Styreleder Rovatnet grunneierlag

Oddgeir Slupphaug

Styreleder Søvatnet Fiskarlag

Bjarne William Petersen

Styreleder Rabban utmarkslag